

**MEDLEMSSKRIFT NR 111,
HÖSTEN 2022**

En kanal som förenar

Strömme Hembygdsmuseum

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING

Verkar lokalt på Fågelbrolandet, Strömma och i Brevik med att dokumentera och informera om den lokala historien, att tillvarata medlemmarnas och bygdens intressen samt att verka för en hållbar utveckling för vår bygd. Vi har en hembygdsgård som kan hyras, och ett museum centralt i Strömma. Vi är 207 medlemmar. Besök gärna vår hemsida www.hembygd.se/stromma

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER

Karin Boström, ordförande	076-539 91 43	karin.bostrom@upphandling.pro
Gudrun Molin, kassör, medlemsfrågor	073-655 33 74	molin.andersson@telia.com
Anita Granstedt Strandgård, sekreterare	073-038 05 61	anita.strandgard@gmail.com
Ewa Soldemark, ledamot	072-534 36 25	e.soldemark@gmail.com
Johan Ståhle, ledamot	070-674 77 90	johan.t.stahle@gmail.com
Maria Mellberg, suppleant		ma.mellberg@gmail.com
Ingrid Boström, suppleant		ingrid@ibroprojekt.se
Hans Lindström, revisor		
Sara Bråtman, revisor, suppleant	070-817 66 73	sara.braatman@gmail.com
Henrik Paulsen, valberedning, sammankall.	070-968 45 48	henrik.paulsen@telia.com
Jan-Ove Tannsjö, valberedning, suppleant	076-050 73 72	
Ansvarig museet: Britt-Marie Ohlsson		bmohlsson38@gmail.com
Ansvarig lokalbokning: Gudrun Molin	073-655 33 74	molin.andersson@telia.com
Ansvariga loppis: Ingrid Boström		ingrid@ibroprojekt.se
Redaktör medlemsskrift: Karin Boström	076-539 91 43	karin.bostrom@upphandling.pro
Layout medlemsskrift & webbadmin.: Jenny Vowden	070-721 31 30	jenny.vowden@gmail.com

Medlemsavgift: Enskild medlem 200 kr/ Familjeavgift 350 kr

Plusgiro 98 57 43 - 4

Gamla Fågelbrovägen 1, 139 60 Värmdö

E-post: strommahembygdsforening@gmail.com

Ordföranden har ordet

Nu är det äntligen snart dags att återigen kunna visa upp vår samling av kameror i vårt museum, vilket vi verkligen ser fram emot! Vi har en relativt omfattande samling som vi nu gör plats för i museet, tillsammans med en historisk beskrivning.

Ordförande Karin Boström

Idag använder de flesta av oss en digitalkamera, som man enkelt kan skriva ut sina bilder från. Många yngre vet inte ens om hur det var att jaga runt efter filmrullar, lämna in till ett filmlabb för att så småningom förväntansfullt hämta ut sina bilder – som i bästa fall var lyckade.

Eftersom varje bild då kostade pengar så skojades det ofta på labben om de så kallade ”tantrullarna”. Där bilderna på filmrullen sträckte sig över ett år innan de framkallades, det vill säga bilder som gick från jul till nyårsafton.

Lite kuriosa är beskrivningen av den första typen av kamera som kallades camera obscura, som egentligen betyder mörkt rum. En enkel första lådkamera som redan på 1500-talet användes av konstnärer för att kunna teckna och måla av saker med vad som kallas för ett centralperspektiv. Ljuset släpptes in genom ett litet hål för att sedan lysa upp den mörka väggen mittemot – och där bilden som visas i ljuset på den mörka väggen är en upp och nervänd bild av den som skiner in i det lilla hålet i lådan.

Det tog tid innan den första motsvarigheten till den moderna kameran togs i bruk i början av 1800-talet – en upptäckt som då tog världen med överraskning, med vyer som var exakta och detaljrika. I olika steg utvecklades kamerans funktion.

Du kanske kommer ihåg Polaroidkameran – där du fick bilden direkt i handen? Sedan blev det dags för de digitala kamerorna som kom på 1990-talet.

Idag på 2000-talet och med datorer och de digitala kamerornas hjälp, stämmer inte ens längre ”begreppet ” en bild ljuger inte – i stället får vi vara uppmärksamma på om en bild är manipulerad – och där personer och saker kan suddas ut eller läggas till för att avsändaren vill manipulera oss som betraktare.

När vår samling är på plats kommer du säkert som besökare känna igen de nostalgiska instamatikkamerorna, varvade med de professionella som användes yrkesmässigt av fotograferna. Här nedan ser du en kort bildkavalkad av kamerans utveckling.

Bälgekameror för torrplåt, använda av Drottning Victoria i början av 1890-talet.

Foto: Emma Fredriksson/Tekniska museet

Stereokamerorna var utrustade med dubbla objektiv för kvadratisk negativformat,

här en av de modeller som den engelska kameratillverkaren J. Lancaster & Son i Birmingham började tillverka på 1890-alet. Den laddades med glasplåtar som mätte 8×18 centimeter.

Foto: Emma Fredriksson/Tekniska museet

Amerikanska Polaroids direktbildskamera från 1970-talet för passfoto, körkort och andra identitetshandlingar. En enda exponering gav fyra bilder och fotografierna framkallades och fixerades på en minut.

Foto: Emma Fredriksson/Tekniska museet

Instamatic, en kameraserie med speciellt utformad kassett som introducerades 1963 av Kodak.

1990 lanserades den första kommersiellt tillgängliga digital-kameran Kodaks DCS 100 och den

digitala tekniken ersatte snabbt den analoga. Upplösningen av en bild från en digitalkamera begränsas ofta av kamerans sensor som omvandlar ljus till elektriska signaler. En sensor består av ett antal ljuskänsliga punkter, så kallade pixlar. Sensorn ersätter filmens roll i traditionell fotografering och bilden sparas i ett elektroniskt minne.

Mer information om vår kamerautställning kommer! Och tidpunkten när vi inviger den!

För dig som vill veta mer om kamerans historia inför sitt besök hos oss kan hitta information på Tekniska museets hemsida. Här hittar du hela den fascinerande historien. Du hittar den på deras hemsida på nedanstående webbadressen.

<https://www.tekniskamuseet.se/lar-dig-mer/100-innovationer/kamera-och-fotografi/>

Ordförande Karin Boström

Källa: "Att se världen. Svensk fotografi under 175 år."

Höstens program 2022

Vårt fantastiska museum uppe på höjden vid uppfarten från gamla Fågelbrovägen och vår samlingslokal med loppis och Kafé Backstugan håller öppet enligt program nedan. Därutöver kan öppethållande och aktiviteter tillkomma och publiceras då på vår webbplats. Så håll utkik både efter öppethållande, aktiviteter och våra arbetsgrupper på www.hembygd.se/stromma. Mer detaljerad och aktuell information publiceras inför aktiviteterna! För säkerhets skull, kontakta gärna den ansvarige för gruppen/aktiviteten innan Du ger Dig ut.

Hembygdsgårdsöppet

Hösten inleddes med Hembygdens dag, första söndagen i augusti – ett som alltid uppskattat evenemang. Därefter har vi haft söndagsöppet i september. Programmet 2022 under hösten planeras med Hembygdsgårdsöppet enligt nedan:

- Söndagen den 30 oktober är det öppet i Café, Loppis och museum
- Julmys söndagen den 4 december med aktiviteter. Du skapar tillsammans med oss nytt och gammeldags julpynt. Vi bjuder på pepparkakor, glögg och julstämning i både hembygdsgården och vårt julpyntade museum. PS: Den som har lust får gärna ta med sig eget material att julpyssla med, och kanske lära ut Din specialitet till andra.

Arbetsgrupper

Föreningen fortsätter succesivt med våra arbetsgrupper. Kontakta respektive gruppledare för deltagande i arbetsgrupp samt för information om tider m.m. eller kolla information på vår webbplats. Känn dig alltid välkommen även om du inte kan delta regelbundet!

Arbetsgrupp Museet fortsätter sitt viktiga arbete med att dokumentera och katalogisera alla föremål och skrifter i museets samlingar. Gruppledare kommer, se webbsida framöver.

Arbetsgrupp Historia och kartor dokumenterar historier, berättelser och andra dokument om bygdens förflutna. Utifrån vårt omfattande arkiv och andra källor sätter gruppen samman historier, kartor och berättelser för publicering i vår medlemsskrift samt i Stockholm läns museums Kollektivt kulturarv. Gruppledare kommer, se webbsida framöver.

Intressegruppen Stickkaféet träffas på måndagar för olika former av handarbeten. Gruppledare Eva Ståhle. Mejl: strommahembygdsforening@gmail.com

Medlemsmöte 20 november

*Söndagen den 20 november är alla varmt
välkomna till medlemsmöte!*

Vårt medlemsmöte är ett viktigt forum där vi vill samla våra medlemmar och prata om angelägna frågor och föreningens utveckling och aktiviteter.

Vilka frågor tycker du är viktiga för vår hembygdsförening? Hur kan och ska vi gå tillväga för att förändra och nå nya medlemmar? Hur kan vi engagera fler resurser till vår verksamhet? Det är några viktiga frågor styrelsen vill lyfta på vårt medlemsmöte.

Medlemsmötet startar kl. 15.00 med kaffe, planering och diskussion och vid ca 16.00 serveras en enklare förtäring – mer information hittar du på vår hemsida. För vår planering är det viktigt att du anmäler dig senast den 14 november.

Föranmälan sker till Gudrun Mohlin Andersson, ledamot och kassör. Mobil: 073-655 33 74, e-post: molin.andersson@telia.com

Ny medlemsförmån som gäller parkering i Strömma

Parkeringen i Strömma är, som du som läsare säkert redan har märkt, numera avgiftsbelagd dygnet runt, betalning sker via sms/app, eftersom det saknas parkeringsautomat. Tomtägarna av parkeringen och avstyckade områden som omfattas av parkeringen, har valt att teckna avtal med parkeringsbolaget Sverigeparkering. Det är även tomtägarna som har satt p-avgiften.

Föreningen har påpekat att parkeringens skyltning kan uppfattas som otydlig, när det gäller var det går att parkera och var det är avgiftsbelagt. Parkeringsbolaget ska efter kontakt med föreningen göra en översyn av skyltningen för att se om det går att underlätta för besökare.

Strömma Hembygdsförening vill självklart värna om alla näringsidkare i Strömma, framför allt de som är öppna året om – eftersom det bidrar till att hålla vårt samhälle levande. Vi ser att det har stor betydelse och är en viktig del av Strömmas fortsatta utveckling.

Vi ser att den avgiftsbelagda parkeringen kan vara ett hinder för en fortsatt utveckling. En fråga som vi som förening kommer att fortsätta uppmärksamma och hoppas på att markägarna vill göra en förändring av.

Ny medlemsförmån

Vi vill särskilt underlätta för dig som är medlem i Strömma HBF att besöka Strömma. För dig som är medlem vill föreningen därför nu som en medlemsförmån erbjuda möjligheten att parkera uppe vid Hembygdsgården i mån av plats. Detta för att underlätta besök i Strömma och de olika näringsidkare som finns där.

Du som är medlem och är intresserad kan lämna ditt registreringsnummer i vårt Café vid söndagsöppet i hembygdsgården och få ett tidsbegränsat parkeringsbevis för medlemsparkering uppe vid Hembygdsgården. Vår parkering är dock inte särskilt stor och beroende på aktiviteter är antalet platser begränsade – men vi ser det som en medlemsförmån och kommer att utvärdera försöket.

Varmt välkommen till vår verksamhet! Styrelsen Strömma hembygdsgörelning!

Strömma HBF resurser

Kom och var en del av vår verksamhet! Vi behöver dig!

Vill du vara en del av vår verksamhet med museum, Loppis och Kafé på Strömma hembygdsgård? Nu söker vi efter dig som har några timmar över en söndag, gärna en gång i månaden och vill vara en del i att driva och utveckla vår verksamhet i vårt Kafé tillsammans med oss. Öppettider är oftast mellan klockan 11.00-14.00. Vi är ett glatt gäng som arbetar ideellt med att baka, servera och fixa i vårt lilla Kafé i hembygdsgården. Och vi vill gärna vara fler! Tveka inte att höra av dig – kontaktuppgifter:

Skriv en rad till, Strömma hembygdsgörelning Gamla Fågelbrovägen 1. 139 60 Värmdö eller e-post till strommahembygdsgorening@gmail.com eller kontakta vår kassör Gudrun Molin Andersson, på telefon 073-655 33 74 eller e-post molin.andersson@telia.com

Strömmavisan

Så drömma vi om Strömma, ja
om Breviksblicken blå
kanalen, som förenar oss
i tidens nu och då.

Var tid har sitt, av svart och vitt
av sång och strängospel,
så njut din dag i välbehag,
allt annat vore fel.

Då hästen drog båd' harv och plog,
om skörd man himlen ber,
men lungors sot och pestens hot,
de skörda' desto mer.

Då havet tog och havet gav,
men sällan gav det nog,
men solens ljus på torp och hus,
gav kraft åt dagens knog.

Då fågelsång från Fågelbro,,
var välspelad musik,
den njöts av hjon av ståndsperson,
av fattig och av rik.

Då trösten stod till prästens ord,
till orgelns sköna psalm,
men mer ändå till hemmets vrå,
och lek i bäddens halm.

Refr. Så drömma vi ...

Nu överflöd och själslig nöd
är dagens signatur.

Nu sms, och ständig stress
och vältränad figur.

Nu grillars os och entreco's
och allt som hör därtill.

Nu båttank full, för fartens skull,
men tanken den står still.

Nu hoppet står, till det som slår,
till senaste modell,
vi hoppas på, att Ågren då,
ej hälsar på i kväll.

I skärmars ljus, och bakgrunds-
brus,
vi lever våra liv,
i facebookkrets, och ständig hets,
mot nya tidsfördriv.

Refr. Så drömma vi ...

Text och musik

Anita Granstedt Strandgård

Samlingslokal att hyra!

Vill Du anordna fest eller möte så finns vår samlingslokal att tillgå i Backstugan. Den är utrustad med all nödvändig köks-utrustning för 35 personer.

Medlemmar:

söndag–torsdag 400 kr/dag

fredag, lördag samt helgdag 700 kr/dag

Ej medlemmar:

söndag–torsdag 800 kr/dag

fredag, lördag samt helgdag 1 600 kr/dag

Kontakt för information och bokning:

Gudrun Molin Andersson

Mobil: 073-655 33 74

molin.andersson@telia.com

Backstugan, Strömma Hembygdsförenings fina samlingslokal.

Tag dig en Rådaling!

Av Hans Severinsson

Göran Lindgren, en högt värderad medlem i vår förening, gick ur tiden för några år sedan. Ständigt saknad. Som bosatt i Rådalen vid Malma hade han tillgång till de fina fiskevattnen där, och tog därför upp seden att tillaga och servera Rådalingar, delikata strömmingsmackor, på många av våra öppethållningar. Senare har jag några gånger tagit över serveringen, efter att ha fått en noggrann genomgång av receptet från Göran.

Ingredienserna är strömming, hårt bröd Wasa Husmans, smör, rågmjöl, Kalles kaviar, mald vitlök, salt och dill.

Låt oss börja med strömmingen. Den är än i dag rikligt förekommande runt Strömma, både i Skenoraströmmen och på bägge sidor utanför Strömma Kanal. På våren, vid leken, får man den med ryckverktyg, vanligtvis en hink per timme. Ro ut från land ca 100 m, ankra och ryck. Man ser när och var andra båtar är ute. En öl i packningen sitter inte i vägen. Hela året får man annars strömmingen med nät, maskvidd 25–28 mm och med botten ca 1 m upp, för att slippa skräpfisk. Vid fast is är det knepigare. Strömmingsfiske med nät är allmänt tillåtet, minst 100 m från land, och med märkta redskap.

Tänk på att strömmingen innehåller miljögifter, de bör inte erbjudas till barn eller blivande mödrar.

De strömmingar man vill använda tas ur och befrias från huvudet. Ett fat med rågmjöl, peppar och salt är att vända fiskarna i. Nu är stekpannan eller hällen varm, där appliceras smör ganska frikostigt. I med de mjölade fiskarna. Under tiden brer man några Husman, med smöret på den grova sidan, generöst.

Här steks ett gäng strömmingar av Hans till ett gäng läckra Rådalingar. Bilden från ett av våra öppethållanden!

När fiskarna fått färg, lägg dem på en skärbräda. Med baksidan av en matkniv i höger hand och ett finger på fiskstjärten får med ett raskt snitt filén att befrias från ryggen. Samma på andra sidan. Filéerna läggs upp på det breda brödet. Filéer från en strömming är ok om den är större, annars två. Snart klart! Stryk på en eller två strängar med kaviar, och täck ytan med späda dillkvistar. Med lite övning får man upp hastigheten så att filéerna ännu är varma. Servera på en servett eller ett fat.

Gudomligt gott!

Riktigt små strömmingar passar bättre till Sotare. Lägg urtagna strömmingar i en bunke med saltlake i någon timme, och grilla sedan någon minut tills de fått fin färg. Äts med fingrarna, med ben och allt.

En servett och en öl gör lyckan fullständig. Använd grillnät, annars hamnar en del inne i grillen.

Strömma Hembygdsgrård i bilder

Av Hans Severinson

Här visas en vy av alla byggnader i museet. Först en vy, sedan ett urval av interiörer. En komplett uppsättning bilder finns på vår hemsida, med texter till interiörerna.

Först har vi huvudbyggnaden, Stockstugan. Vid entrén finns en skylt som anger byggnadens historia.

Innanför förstugan och trapphallen möts vi av Salen. Här finns ett bibliotek med böcker om handarbete och om den lokala bygden. Dessutom läsexemplar av föreningens skrifter under senare år.

Här ett par bilder från Matrummet, till vänster om Salen. Här syns en monter med gamla hattar. I de tre skåpen finns skattkammaren, med en imponerande samling av gamla dokument.

Matrummet med ett antal klädesplagg och många föremål i några montrar. Här i bild två dockor med Värmdödräkten.

Ladan kallar vi byggnaden som är hopbyggd med Stockstugan, med Köket emellan.

En interiör från Köket. Här finns en rik samling av gamla köksföremål, många av gjutjärn

Många av gjutjärn, som sagt.

Så här var en köksa klädd vid förra sekelskiftet.

Skolan, med skolfröken vid sin kateder med avbruten pekpinne och busiga Emil i skamvrån.

Vy av skolan med pulpeter av olika åldrar. Skylten Etnografiskt museum fanns i småskolan vid Fågelbro med samlingar från forskningsresanden Gösta Moberg under 1950 – 70-talet. De finns nu i Etnografiska museet. Samlingarna är från Tibesti, ett urfolksområde i Nordafrika. Ett föremål finns kvar här, vid tak i textilrummet.

Frontvy, Vagnslidret.

Vagnslidret, en öppen utställning av föremål för verksamheter med spannmål och fiske, nedan en noteka. Däröver två tröskor, en flyttbar och en för fast uppställning.

Hästkärran till vänster på bilden har enligt sägnen varit fortskaffningsmedel för August Strindberg, då han bodde på en flygel på Breviks gård under boskillnaden med Siri von Essen 1890-91.

Front över Hantverksboden. Innanför finns mängder av föremål, i interiörer från Fågelbros snickarverkstad, Norrvikens fiskebod, en låssmed, en skomakare, en båtmotorreparatör och mycket annat.

Här är gaveln till Hantverksboden. Den vackra fjällpanelen är tagen från stora ladan på Fågelbro, vars tak var lagd med detta material. Närtillverkat!

Snickarboden. Nästan alla föremål här är handtillverkade här av gårdssnickaren, vars son Sigvard Lönnkvist räddade det vid rivningen av Fågelbro snickeri.

Skomakeri och låssmedja. Utanför bild finns en stor samling av gamla lås och låsdetaljer.

En bild från sjöboden, avdelningen för motorbåtsreparationer.

Frontvy, Lagårdsboden. Framför antyds gårdens brunn, som i själva verket är en gammal stubbrytare, som Lindgrens Åkeri i Rådalen använt i många uppdrag. Den är nu renoverad.

Interiörbilder från lagården, med otaliga vardagsföremål från ett lantbruk. Mer nästa sida.

En rik samling av redskap från gårdarna häromkring.

Front, leksaksboden

Här får alla barn stora ögon. Men, se men inte röra!

Här är två vyer från textilrummet, med gamla symaskiner, några äldre stickmaskiner, och en samling redskap för lin- och ullberedning. Över ljusarmaturen ligger ett föremål från det etnografiska museet.

Några vyer från Sa-
longen, med föremål
från ett matrum i en
1800-talsgård.

Vyer från Gamla köket,
med bland annat smörkär-
nor och glassmaskiner mo-
dell Ä.

Mejeriet.

Många föremål från Fågelbros mejeri, samt bland annat ett isskåp från Fågelbros kök. Isen kom från en isstack nere vid Våmfjärden, där is skördades i februari från sjöisen, och förvarades över sommaren under ett lager av sågspån från snickeriet. Isen transporterades med häst och vagn av läderklädda kuskar. Ismått ca 40 x 20 x 20 cm.

Handelsboden.

Här finns föremål som återspeglar vad en viktualiehandlare (livsmedelshandlare) hade på hyllorna. De bättre hade våg, kassaapparat och räknesnurra. Enklare vågar, typ Besman, var förbjudna för handlare eftersom det vägda resultatet då kunde varieras inom vida gränser.

Övre salongen, ett par bilder med inredning från sekelskiftet runt 1900.

Västergården med privat museum

Och så lite kuriosa. Nära Fågelbro Gård och golfbana på en strandtomt ner mot Skenoraströmmen, ligger Västergården eller Fogelbro Torp, som gården hette fram till 1770-talet. Här finns ett sevärt privat litet museum med samlingar främst från stjärnkrögaren Julius Karlssons sommarboende här under 1940- till 60-talet. Den som är intresserad kan kontakta Strömma Hembygdsför-
ening som kan förmedla kontakt.

Det här var allt för denna gång!

Under vintern ska vår hemsida förse med en presentation av ett hundratal bilder utöver dessa, och med mer informativ text.

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

AVS: Strömma Hembygdsförening, G:a Fågelbrovägen 1, 139 60 Värmdö

Fredblads Fastighetsbyrå

Er mäklare på Värmdölandet

AV FASTIGHETSMÄKLARINSPEKTIONEN REGISTRERAD FASTIGHETSMÄKLARE
MEDLEM AV FASTIGHETSMÄKLARFÖRBUNDET

AUKTORISERAD FASTIGHETSMÄKLARE – 35 ÅRS ERFARENHET – ER TRYGGHET/GARANTI

SÄLJTANKAR? DET LÖNAR SIG ATT ANLITA OSS.

KOSTNADSFRI RÅDGIVNING - VÄRDERING – BESÖK

Vi är er fastighetsmäklare/specialist på VÄRMDÖ sedan 35 år tillbaka. Vi kan ert område mycket väl och vi har sålt många villor – fritidshus – tomter – sjölägen i ert område genom åren med mycket gott resultat och många nöjda säljare och köpare.

Ni får hela upplägget hos oss dvs från intag, proffsfotografering, planskisser, annonsering m.m. till hjälp med deklaration. Ni marknadsförs på HEMNET, BLOCKET, BOLI, HITTAHEM, lokalpress och i vårt spekulantregister med spekulanter/köpare.

Välkommen att kontakta oss för ett besök.

Vi önskar er en fortsatt trevlig dag.

Jag bor själv på Fågelbrolandet så jag kan Värmdö mycket väl.

Mvh Hans Fredblad 070-3162520 hans.fredblad@fredblads.se
Er lokala personliga mäklare på Värmdölandet.